

Lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan kotikunnan korvaus vuonna 2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 38 §:n 3 momentin mukaan kunta, joka on lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sijoitetun esi- tai perusopetusta saavan oppilaan kotikunta opetuksen aikana, on velvollinen maksamaan opetusta järjestävälle kunnalle tai muulle perusopetuslaissa tarkoitettulle opetuksen järjestäjälle oppilaan esi- tai perusopetuksesta aiheutuneita kustannuksia (kuluja) vastaavan korvauksen.

Korvauksen maksuvelvollisuus perustuu lakiin, eikä erillisiä kuntien välisiä sopimuksia tarvita.

Laskutusoikeus koskee vain lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla toiseen kuntaan sijoitettua lasta, ei ketä tahansa muun kuin oman kotikuntansa järjestämässä esi- tai perusopetuksessa olevaa oppilasta.

Kotikunnalta laskutettava korvaus muodostuu oppilaan opetuksesta aiheutuvien kulujen ja oppilaasta opetuksen järjestäjälle mahdollisesti maksettavien tulojen erotuksena.

Opetuksen järjestäjällä on oikeus laskuttaa oppilaan esi- tai perusopetuksesta aiheutuvat kulut sijoitetun oppilaan kotikunnalta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Kulujen tulee olla välittömiä, välttämättömiä ja perusteltuja opetuksen ja siihen liittyvän tuen järjestämiseksi nimenomaisesti sijoitetun oppilaan kannalta. Laskusta tai sen liitteestä tulee ilmetä korvauksen laskentaperusteet.

Kotikunnan korvausta laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon oppilaan osuus opetuksen järjestäjälle maksettavasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 38 §:n 4 momentissa tarkoitettua rahoituksesta. Tulot vähennetään varainhoitovuoden tasossa.

Pykälässä säädetään aiempaa lakia vastaavasti lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan korvauksesta (HE 241/2020 vp.)

Sijoitettujen oppilaiden oikeus esi- ja perusopetukseen

Oikeus saada perusopetuslaissa tarkoitettua opetusta kuuluu yhtäläisesti myös huostaan otetuille ja kodin ulkopuolelle sijoitetuille oppivelvollisuusikäisille lapsille ja nuorille. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden esi- ja perusopetuksen järjestäminen on yksi kunnan järjestämisvastuulla olevista tehtävistä.

Perusopetuslain (628/1998) 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuille oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään oppivelvollisuuden alkamisvuonna esiopetusta oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille ja niille lapsille, jotka perusopetuslain 27 §:n mukaisesti aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin.

Kunnan velvollisuus järjestää perusopetusta lakkaa oppilaan päättäessä perusopetuksen suorittamisen siten kuin perusopetuslain 26 §:n 1 momentissa säädetään. Perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta.

Kunta on velvollinen osoittamaan sijoitetuille oppilaille perusopetuslain 6 §:n 2 momentin mukaisen lähikoulun yhdenvertaisin perustein kunnassa asuvien muiden lasten ja nuorten kanssa.

Kuntien lisäksi perusopetuslaissa tarkoitettua opetusta voivat järjestää valtioneuvoston myöntämän luvan perusteella myös rekisteröidyt yhteisöt ja säätiöt sekä opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä valtio. Lastensuojelulaitoksilla ei yleensä ole valtioneuvoston myöntämää lupaa perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestämiseen. Kunta ei voi toteuttaa opetuksen järjestämisvelvollisuuttaan hankkimalla opetuksen lastensuojelulaitokselta, jolla ei ole perusopetuslain mukaista opetuksen järjestämis lupaa.

Lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan korvauksen laskenta

Kotikunnalta laskutettava korvaus muodostuu oppilaan esi- tai perusopetuksesta aiheutuvien kulujen ja oppilaasta opetuksen järjestäjälle mahdollisesti maksettavien tulojen erotuksena.

Korvausta varten tulee laskea oppilaan käymän koulun oppilaskohtaiset keskimääräiset kulut yhtä työpäivää kohden.

Kulut eriytetään oppilaan koululle kunnan talousarviorakenteen ja kustannus seurantamenettelyn mukaisesti. Mikäli oppilaan koulu vaihtuu vuoden aikana (esim. siirtyminen 6. luokalta 7. luokalle), lasketaan kulut erikseen kullekin koululle.

Työpäiväksi lasketaan ne oppilaan työpäivät, joina oppilaalle on annettu opetusta. Näitä ovat päivät, joina oppilas on ollut virallisesti koulun oppilaana ja opetuksen järjestäjä on varautunut järjestämään oppilaalle opetusta. Perusopetuslain 23 §:n mukaan perusopetuksen lukuvuodessa on 190 työpäivää.

Varainhoitovuoden 2023 laskutuksessa oppilaasta aiheutuvien kulujen laskentaperusteena käytetään vuoden 2022 tilinpäätöstietoja. Kustannustason muutoksena otetaan huomioon peruspalvelujen hintaindeksin mukainen muutos. **Muutettaessa vuoden 2022 kuluja vuoden 2023 tasoon indeksikorotuksena käytetään + 5,1 prosenttia.**

Korvauksen perusteena käytettävät kulut

Korvaukseen sisällytettäviä toimintakuluja ovat opetuksen ja tukipalveluiden järjestämisen kuluerät - henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, avustukset, toimitilakustannukset (voivat olla sisäisiä tai ulkoisia vuokria) sekä muut toimintakulut. Yhteiset kulut jaetaan koulun kuluiksi pääsääntöisesti oppilasmäärien tai tilaneliöiden suhteessa.

Toimintakuluissa otetaan huomioon kouluun kohdistuneet sellaiset investointikulut, joiden kokonaiskulut alittavat valtioneuvoston perustamishankkeille vahvistaman vähimmäismäärän 400 000 euroa (ns. pienet hankkeet). Työllistämistuella palkattujen osalta kuluihin voidaan sisällyttää nettokulut.

Korvauksen perusteena käytettäviin kuluihin ei sisällytetä kotikuntakorvausmenoja eikä kunnille tai muille opetuksen järjestäjille perusopetuksen järjestämisestä aiheutuneita korvauksia.

Laskusta tai sen liitteestä tulee selkeästi ilmetä kulujen laskentaperusteet.

Aiheuttamisperiaatteen mukainen kulujen laskenta

Tyypillisimpiä aiheuttamisperiaatteen mukaisesti laskutettavia kuluja ovat oppilaan perusopetuslain 31 §:ssä tarkoitettu opetukseen osallistumisen edellyttämästä henkilökohtaisesta koulunkäyntiavustajasta ja perusopetuslain 32 §:ssä tarkoitettu koulukuljetuksesta aiheutuneet kulut.

Kulujen tulee olla välittömiä, välttämättömiä ja perusteltuja oppilaan perusopetuslain mukaisen opetuksen ja siihen liittyvän tuen järjestämiseksi nimenomaisesti sijoitetun oppilaan kannalta, eikä oppilaan kotikunnalta voida laskuttaa sitä osaa kuluista, jota vastaava toiminta suunnataan muihin tarkoituksiin, esimerkiksi muille oppilaille. Kuluja ei saa sisällyttää korvaukseen useaan kertaan.

Mikäli koulunkäyntiavustajan tehtäviin kuuluu myös muiden oppilaiden avustaminen, kulut voidaan laskuttaa siinä suhteessa kuin avustajapalveluja on annettu juuri ko. oppilaalle.

Oppilaan koulukuljetukset voidaan laskuttaa aiheuttamisperiaatteen mukaisesti niiltä osin, kun koulukuljetus joudutaan erikseen järjestämään nimenomaisesti sijoitettua oppilasta varten.

Mikäli kotikunnan ulkopuolelle sijoitetun lapsen tai nuoren tarve sitä edellyttää, tulee opetus järjestää tarkoituksenmukaisesti, esimerkiksi pienryhmässä. Tällöin kotikunnalta laskutettava korvaus voidaan perustaa pienryhmän keskimääräistä korkeampiin todellisiin kuluihin.

Laskusta tai sen liitteestä tulee selkeästi ilmetä aiheuttamisperiaatteella laskutettujen kulujen laskenta- ja erittelyperusteet.

Korvauksesta vähennettävät tulot

Sijoitetun oppilaan kotikunnan korvausta varainhoitovuodelle 2023 laskettaessa tulee ottaa vähennyksenä huomioon oppilaan osuus opetuksen järjestäjälle maksettavasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 38 §:n 4 momentin mukaisesta rahoituksesta.

1. Kotikuntakorvaus

Kotikuntakorvaus vähennetään vuoden 2023 kuluista, mikäli lastensuojelulain perusteella sijoitettu oppilas on opetuksen järjestäjän oppilaana 15.12.2023.

Kotikuntakorvauskysely esi- ja perusopetuksen oppilastiedoista toteutetaan Opetushallituksen ylläpitämän KOSKI-tietovarannon kautta.

Vähennystä laskettaessa otetaan huomioon varainhoitovuodelle 2023 päätetty kotikuntakorvauksen perusosa ja oppilaan ikä 15.12.2023.

Kotikuntakorvauksen perusosa vuonna 2023 on **7.436,67** euroa. Kotikuntakorvauksen perusosa on kaikille kunnille sama.

Kotikuntakorvaus on porrastettu oppilaan iän perusteella seuraavasti:

Ikäryhmä	Kerroin	Perusosa	Yhteensä
6-vuotiaat	0,61	7.436,67	4.536,37 €
7-12-vuotiaat	1,00	7.436,67	7.436, 67 €
13-16-vuotiaat	1,60	7.436,67	11.898,67 €

Kotikuntakorvaus myönnetään aina koko vuodeksi. Kotikuntakorvausta ei koskaan jaeta osiin.

2. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan lisärahoitus

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan lisärahoitus vähennetään vuoden 2023 kuluista, mikäli rahoitus myönnetään ko. oppilaasta opetuksen järjestäjälle varainhoitovuodelle 2023. Rahoitus vuodelle 2023 myönnetään, jos ko. oppilas on ilmoitettu oppilastiedonkeruussa 20.9.2022 pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaaksi. Pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoitus vuodelle 2023 määräytyy ainoastaan 20.9.2022 oppilasmäärän mukaan. Rahoituksen laskennassa käytetään Opetushallituksen ylläpitämästä KOSKI-tietovarannosta poimittuja oppilasmääriä.

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan lisärahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 ja 29 §:ssä.

Vuonna 2023 vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus on 33.871,68 euroa ja muiden pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus 21.134,22 euroa oppilasta kohden.

3. Koulukotikorotus

Koulukotikorotus myönnetään yksityiselle opetuksen järjestäjälle, jonka opetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehtävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen.

Koulukotiopetuksen koulukotikorotus vähennetään vuoden 2023 kuluista, mikäli rahoitus myönnetään ko. oppilaasta opetuksen järjestäjälle varainhoitovuodelle 2023. Rahoitus vuodelle 2023 myönnetään, jos oppilas on ilmoitettu oppilastiedonkeruussa 20.9.2022 koulukotiopetuksen oppilaaksi. Myös näiltä osin rahoitus vuodelle 2023 määräytyy ainoastaan 20.9.2022 oppilasmäärän mukaan. Rahoituksen laskennassa käytetään Opetushallituksen ylläpitämästä KOSKI-tietovarannosta poimittuja oppilasmääriä.

Vuonna 2023 koulukotikorotus on 13.739,85 euroa oppilasta kohden.

Laskutusajankohta

Kuntaliitto suosittaa, että laskutus suoritetaan jälkikäteislaskutuksena vuoden lopussa (12/2023) siten, että kulut voidaan kirjata oppilaan kotikunnassa sille tilikaudelle, jolloin opetuskin on annettu.

Sen estämättä, mitä kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevassa laissa on säädetty lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnan maksaman korvauksen määräytymisestä, kunnat voivat keskenään tai muun opetuksen järjestäjän kanssa sopia kotikunnan maksamasta korvauksesta toisin, kuin laissa säädetään.

Kuntaliiton asiantuntijat, jotka voivat kertoa lisää

Minna Antila

Juristi

Lakiyksikkö, Hallintojuristit

Vastualueet

opetus- ja kulttuuritoimen lakiasiat

Olli Riikonen

Erityisasiantuntija

Elinvoima ja talous -yksikkö, Kuntatalous

Vastualueet

valtiosuusasiat

valtiovastuuasiat

Page URL:

<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2023/lastensuojelun-vuoksi-sijoitetun-oppilaan-kotikunnan-korvaus-vuonna-2023>